

PSYKIATRIEN – REGION NORDJYLLAND

Kompetenceprofil for sygeplejersker

PSYKIATRIEN
– i gode hænder

INDHOLD

1	Kompetenceprofil for sygeplejersker	3
	Bekendtgørelsens definitioner	3
	Indplacering i den danske kvalifikationsramme	4
2	Tre trin i udviklingen af viden, færdigheder og kompetencer	5
	Niveau 1: Begynder	5
	Niveau 2: Kompetent	6
	Niveau 3: Ekspert	8

1 Kompetenceprofil for sygeplejersker

I det følgende beskrives kompetenceprofil for en sygeplejerske i psykiatrien fra begynder til ekspert og baggrunden for kompetenceprofilen.

Psykiatriens kompetenceprofil for sygeplejersker tager udgangspunkt i:

- Bekendtgørelsen om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje, nr. 804 af 17/06/2016
- Den danske kvalifikationsramme for livslang læring og praksis.

Bekendtgørelsens definitioner

I bekendtgørelsen om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje beskrives formålet med uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje:

Formålet med uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje er at kvalificere den studerende til efter endt uddannelse selvstændigt at udføre sygepleje for og med patient og borger i alle aldre. Den uddannede skal selvstændigt kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i sygepleje og intervenere med afsæt i en evidens- og forskningsbaseret praksis i alle dele af sundhedsvæsenet under hensyntagen til den samfundsmæssige, videnskabelige og teknologiske udvikling samt befolkningens behov for sygepleje og omsorg samt sundhedsfremme og forebyggelse. Den uddannede skal selvstændigt kunne varetage klinisk lederskab og klinisk beslutningstagen i samspil med patient, borger og pårørende om sygepleje samt indgå i tværprofessionelt og tværsektorielt samspil på individ-, gruppe- og samfundsniveau såvel nationalt som internationalt. Den uddannede skal kunne forvalte sygeplejefagets og professionens værdier, teorier, begreber og metoder og integrere viden fra sundheds-, natur- og samfundsvidenskab samt humaniora og opnå kompetence til at kunne deltage i forsknings- og udviklingsarbejde. Den uddannede opnår kompetencer til at kunne fortsætte i teoretisk og klinisk kompetencegivende efter- og videreuddannelse (§ 1).

Endvidere arbejdes der fortsat ud fra sygeplejens fire virksomhedsområder:

- Udføre, formidle og lede sygepleje, der er af såvel sundhedsfremmende, sundhedsbevarende, forebyggende som behandlende, rehabiliterende og lindrende karakter
- Vurdere, begrunde og udvikle sit professionelle virke i forhold til patienten
- Indgå i samarbejde med patienter, pårørende, kolleger og andre faggrupper uafhængigt af etnisk, kulturel, religiøs og sproglig baggrund
- Udvikle sygepleje, skabe fornyelse og anvende anerkendt viden i nye sammenhænge samt følge, anvende og deltage i forskningsarbejde inden for sundhedsområdet
- Fortsætte i teoretisk og klinisk kompetencegivende videreuddannelse efter afsluttet uddannelse, *kapitel 1, § 2 bilag 1*

Indplacering i den danske kvalifikationsramme

I den danske kvalifikationsramme er professionsbacheloruddannelsen til sygeplejerske placeret på niveau 6. Det betyder, at en nyuddannet sygeplejerske har følgende kvalifikationer:

Viden	Færdigheder	Kompetencer
<p>Har viden om teori, metode og praksis inden for en profession eller et eller flere fagområder.</p> <p>Kan forstå og reflektere over teorier, metode og praksis.</p>	<p>Kan anvende et eller flere fagområders metoder og redskaber - samt anvende færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse inden for fagområdet/erne eller professionen.</p> <p>Kan vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller.</p> <p>Kan formidle faglige problemstillinger og løsningsmodeller til fagfæller og ikke-specialister eller samarbejdspartnere og brugere.</p>	<p>Kan håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i studie- eller arbejdssammenhænge.</p> <p>Kan selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde med en professionel tilgang.</p> <p>Kan identificere egne læringsbehov og strukturere egen læring i forskellige læringsmiljøer.</p>

2 Tre trin i udviklingen af viden, færdigheder og kompetencer

Niveau 1: Begynder

Når man er ny i sit fag eller et speciale, er det naturligt at være på et begynder-niveau. Det betyder ikke, at man ikke gør sit arbejde godt, men det betyder, at der kan være opgaver og situationer, man ikke er klædt på til at håndtere fleksibelt, nuanceret og på egen hånd.

Her beskrives, hvad der er karakteristisk for, hvordan en sygeplejerske på begynderniveau kan planlægge og udføre sin sygepleje:

Regler og retningslinjer følges nøje – ”Sygepleje ”efter bogen”

Sygeplejersken kan anvende sin viden om teori og metode og sine færdigheder i forhold til psykiatriens metoder og redskaber som *generelle regler*.

Hun kan vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger ud fra sin viden, men mangler endnu færdigheder og kompetencer i forhold til at håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer på en nuanceret måde.

Faglige skøn tager primært afsæt i teoretisk viden - og mindre i færdigheder og kompetencer, som det tager tid at udvikle.

Alt i alt betyder det, at sygeplejen planlægges og udføres på en ret regelstyret måde, mens der endnu mangler en fleksibilitet i forhold til at vurdere fx patientens individuelle behov.

Faglighed på basisniveau i formidling, argumentation og samarbejde

Når sygeplejersken skal udføre og formidle sygepleje, kan hun anvende sin viden om teori, metode og praksis i alle praksissituationer. Praksissituationer kan omfatte sygepleje af sundhedsfremmende, sundhedsbevarende, forebyggende som behandlende, rehabiliterende eller lindrende karakter.

Hun kan begrunde sit professionelle virke med henvisning til sin viden om teori, metode og praksis, mens hun kan være udfordret i forhold til at medtænke sin patient og dennes individuelle situation og behov.

Tilsvarende vil samarbejdet med pårørende, kolleger og andre faggrupper ske med afsæt i viden om teori, metoder og praksis og i mindre grad med opmærksomhed på de pågældendes behov og ønsker.

Intervention, observation og refleksion i akutte situationer

I akutte situationer har sygeplejersken den viden og de færdigheder og kompetencer, der skal til for selvstændigt at indlede en påkrævet akut intervention.

I svære eller komplekse situationer, hvor det er uforudsigeligt, hvad patientens behov eller problem er og hvor tilstanden er ustabil, kan sygeplejersken selvstændigt observere patienten over tid og identificere nye eller ændrede behov.

Hun kan også reflektere over sine observationer og på den baggrund planlægge, iværksætte og begrunde relevante sygeplejefaglige interventioner.

Planlægning og udførelse af sygepleje i ikke-akutte situationer

I ikke-problematiske situationer, hvor patientens tilstand er stabil, og hvor det er oplagt, hvilken sygepleje der er brug for, kan sygeplejersken planlægge sygeplejen på baggrund af sin generelle viden og sit faglige skøn.

Hun kan også identificere og vurdere patientens behov for forebyggende og sundhedsfremmende sygepleje på grundlag af sin teoretiske viden om risici og potentielle sundhedsproblemer.

Hvor længe er man sygeplejerske på begynderniveau?

Hvor længe en sygeplejerske er på begynderniveauet vil variere fra person til person. Det afhænger bl.a. af hvilken viden og hvilke færdigheder, kompetencer og kvalifikationer personen har med sig fra andre ansættelser og eventuelt fra efter- og videreuddannelser.

Kompetenceudvikling på begynderniveau

Sygeplejersken på begynderniveau skal igennem en række obligatoriske kurser i løbet af de første ca. 6 måneder. Rækkefølge og forløb aftales med den afsnitsledende sygeplejerske ved en samtale umiddelbart efter ansættelsen. Her følger en oversigt over, hvilke kurser det drejer sig om:

- Deltagelse i obligatoriske kurser
 - Indblik i psykiatri
 - Basal hjertestopundervisning
 - Konfliktåndterning
 - Personaleintroduktion
 - Region Nordjyllands forløb for nyuddannede sygeplejersker
 - Den kliniske IT-arbejdsplads.
- Læring i praksis
 - Fagligt følgeskab med mentor
 - Deltagelse i afsnittets og klinikkens relevante faglige fora
 - Supervision.

Glidende overgang til næste niveau

Overgangen fra begynderniveau til næste niveau (kompetent) sker glidende, idet sygeplejersken gradvist formår at lade sygeplejen være styret af bevidst planlægning og rettet mod fastlagte mål.

I løbet af begynderperioden bliver hun i stand til at anvende sin viden, færdigheder og kompetencer til at lede og prioritere sygeplejen i afsnittet eller den ambulante enhed, både i dag-, aften- og nattevagter og i weekender.

Hun kan også med stigende selvstændighed deltage i forsknings- og udviklingsprojekter i afsnit og klinik.

Niveau 2: Kompetent

På det kompetente niveau kan sygeplejersken i stigende grad drage fordel af, at erfaring og færdigheder kobles med en mere nuanceret forståelse af viden, teori og metode.

Her beskrives, hvad der er karakteristisk for, hvordan en sygeplejerske på det kompetente niveau kan planlægge og udføre sin sygepleje:

Planlægning af interventioner og mål for plejen

Sygeplejersken har de færdigheder og kompetencer, der gør, at hun kan opstille relevante mål for sygeplejen og anvende sin viden om teori, metode og praksis til at planlægge og reflektere over, hvilken sygepleje den enkelte patient har behov for.

Sygeplejersken kan vurdere, prioritere, begrunde og vælge relevante sygeplejefaglige interventioner og håndtere komplekse og udviklingsorienterede sygeplejefaglige problemstillinger.

De faglige skøn har afsæt i både teoretisk viden, færdigheder og kompetencer, og sygeplejersken kan anvende det nuanceret til at tilrettelægge plejen i komplekse og udviklingsorienterede situationer. De kliniske retningslinjer anvendes som baggrund for plejen, så kvaliteten sikres for patient og pårørende.

Øget fokus på analyse, udvikling, kvalitet og sikkerhed

Sygeplejersken har de færdigheder og kompetencer, der gør, at hun kan anvende og inddrage forskellige systematiske vurderingsredskaber i sin planlægning af plejen – med det formål at højne kvaliteten og sikkerheden for patienten.

Sygeplejersken kan reflektere over teori, metode og praksis og anvende sine refleksioner bevidst, abstrakt og analytisk som udgangspunkt for at planlægge sygepleje, der aktivt medinddrager den enkelte patient og evt. pårørende.

Øget kompetence i forhold til samarbejde, ledelse og formidling

Sygeplejersken kan indgå selvstændigt i faglige og tværfaglige samarbejdsrelationer og hun kan sikkert, systematisk og præcist formidle sygeplejen til fagfæller, samarbejdspartnere, patienter og pårørende.

Sygeplejersken har færdigheder og kompetencer til selvstændigt at indgå og handle i alle praksissituationer og kan påtage sig ledelsesansvar i akutte situationer.

Sygeplejersken har viden, færdigheder og kompetencer til at lede og prioritere sygeplejen i afsnittet og den ambulante enhed, både i dag-, aften- og nattevagter og i weekender. Hun kan selvstændigt sætte klinisk relevante sygeplejefaglige udviklingsprojekter i gang og indgå i forskningsprojekter.

Med afsæt i den gældende psykiatriplan og dermed afsnittets behov for uddannelse og udvikling kan sygeplejersken proaktivt identificere sine egne læringsbehov og strukturere både sin egen og andres læring.

Muligheder for kompetenceudvikling

Her følger nogle eksempler på, hvilke muligheder sygeplejersker på det kompetente niveau har for kompetenceudvikling¹. Eksemplerne kan bl.a. anvendes af den enkelte sygeplejerske, når hun er i dialog med sin leder om afsnittets behov vedrørende hendes fortsatte læring og kompetenceudvikling:

- Videreuddannelse m.v.

¹ Læs mere i 'Kompetencespor for sygeplejersker i psykiatrien'

- Deltagelse i Psykiatriens interne kompetenceudviklings tilbud
 - Specialuddannelsen for sygeplejersker i psykiatrisk sygepleje
 - Klinisk vejlederuddannelse
 - Videreuddannelse på master- eller kandidatniveau i klinisk sygepleje
- Læring i praksis
 - Være mentor for en nyansat sygeplejerske
 - Være klinisk vejleder for sygeplejestuderende på modul 8 og 11
 - Deltage i relevante faglige fora i afsnittet og klinikken
 - Deltage i supervision.

Niveau 3: Ekspert

For at blive ekspert inden for sit fag er det afgørende, at man udbygger sin teoretiske viden og tilføjer sig kompetencer, der ligger ud over det, der kan forventes på det kompetente niveau.

Der er markant forskel mellem det kompetente niveau og ekspertniveauet og ikke alle sygeplejersker når det niveau. Erfaring alene er ikke nok til, at man rykker op på det næste niveau.

Her beskrives, hvad der er karakteristisk for, hvordan en sygeplejerske på ekspert-niveau kan planlægge og udføre sin sygepleje:

Øget fokus på intuition, revurdering og bevidste valg

Sygeplejerske har viden om teori og metode fra flere fagområder og fra praksis og ud fra det kan hun intuitivt tilrettelægge og udføre sygepleje til patienter i komplekse- og udviklingsorienterede situationer samt inddrage evt. pårørende.

Sygeplejersken kan reflektere og vurdere hurtigt og intuitivt i forhold til både teoretiske og praktiske problemstillinger i en given situation.

Hvis den planlagte pleje ikke fører til det ønskede resultat for patienten, kan sygeplejersken anvende sin viden, færdigheder og kompetencer til bevidst analyse af plejen og ny planlægning heraf.

Øget kompetence i forhold til ledelse, udvikling og forskning

Sygeplejersken har viden, færdigheder og kompetencer til at lede og prioritere sygeplejen i afsnittet og den ambulante enhed, både i dag-, aften- og nattevagter og i weekender.

Hun kan selvstændigt sætte klinisk relevante sygeplejefaglige udviklingsprojekter i gang og indgå i forskningsprojekter. Sygeplejersken kan proaktivt identificere sine egne læringsbehov og strukturere sin og andres læring i forskellige læringsmiljøer.

Muligheder for kompetenceudvikling

Her følger nogle eksempler på hvilke muligheder ekspertsygeplejersken har for kompetenceudvikling. Eksemplerne kan bl.a. anvendes af den enkelte sygeplejerske, når hun er i dialog med sin leder om afsnittets behov vedrørende hendes fortsatte læring og kompetenceudvikling:

- Videreuddannelse m.v.
 - Deltagelse i Psykiatriens interne kompetenceudviklingstilbud
 - Videreuddannelse på master eller kandidatniveau i klinisk sygepleje
 - Specialuddannelsen for sygeplejersker i psykiatrisk sygepleje
 - Forskeruddannelse – ph.d.

- Læring i praksis
 - Være mentor for en nyansat sygeplejerske
 - Være klinisk vejleder for sygeplejestuderende på modul 8 og modul 11
 - Deltage i relevante faglige fora i afsnittet og klinikken
 - Deltage i supervision

for sygeplejersker

Psykiatriledelsens stab
HR og Arbejdsmiljø
Mølleparkvej 10
9100 Aalborg

5. november 2020

PSYKIATRIEN
– i gode hænder